

Stanowisko nr 1/24 doraźnego Zespołu roboczego ds. monitorowania skutków społeczno-gospodarczych pandemii SARS-CoV-2 na terenie województwa mazowieckiego działającego w ramach Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim z dnia 12 stycznia 2024 r. w sprawie zapewnienia finansowania zadań Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie w zakresie rozliczeń i kontroli wsparcia udzielonego przedsiębiorcom w ramach Tarczy antykryzysowej oraz związanych z nim postępowań windykacyjnych

Doraźny Zespół roboczy ds. monitorowania skutków społeczno-gospodarczych pandemii SARS-CoV-2 na terenie województwa mazowieckiego, będący ciałem pomocniczym Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim, działając na podstawie uchwały nr 7/20 Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim z dnia 3 czerwca 2020 r. w sprawie powołania doraźnego Zespołu roboczego ds. monitorowania skutków społeczno-gospodarczych pandemii SARS-CoV-2 na terenie województwa mazowieckiego oraz § 4 ust. 6 Regulaminu doraźnego Zespołu roboczego ds. monitorowania skutków społeczno-gospodarczych pandemii SARS-CoV-2 na terenie województwa mazowieckiego stanowiącego załącznik do uchwały nr 1/20 doraźnego Zespołu roboczego ds. monitorowania skutków społeczno-gospodarczych pandemii SARS-CoV-2 na terenie województwa mazowieckiego z dnia 22 czerwca 2020 r., po przeprowadzonej dyskusji, na wniosek dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie apeluje o:

1. Wprowadzenie niezbędnych zmian legislacyjnych umożliwiających sfinansowanie kosztów obsługi zadania nałożonego na dyrektorów wojewódzkich urzędów pracy (WUP) ustawą z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1327 z późn. zm.), związanego z rozliczaniem wsparcia na rzecz ochrony miejsc pracy w formie dofinansowania wynagrodzeń pracowników poprzez rozważenie zwiększenia limitu środków dla WUP na ww. zadanie.
2. Zapewnienie środków ustalanych corocznie na wynagrodzenia pracownicze dla około 100 etatów wraz z pochodnymi na koszty związane z rozliczaniem, windykacją, postępowaniami administracyjnymi oraz obsługą prawną i wydatki rzeczowe w planie finansowym Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na kolejne lata.
3. Wydłużenie terminu rozliczenia udzielonej dotacji do pięciu lat, zgodnie z ustawą o finansach publicznych.
4. Konstruktywny dialog w tym zakresie.

Uzasadnienie

Od pierwszych dni pandemii SARS-CoV-2 wszystkie szczeble administracji publicznej włączyły się w działania nie tylko służące ochronie zdrowia naszych obywateli, ale także walki o zabezpieczenie miejsc pracy. Szczególną rolę w tych zmaganiach odegrały Publiczne Służby Zatrudnienia (PSZ), w tym podległe marszałkom województw, Wojewódzkie Urzędy Pracy (WUP). Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1327 z późn. zm.), zwana dalej ustawą COVID-19, nałożyła na dyrektorów WUP obowiązek realizacji nowych zadań związanych z przyznawaniem i rozliczaniem świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy w formie dofinansowania wynagrodzeń pracowników.

W celu szybkiego i sprawnego uruchomienia środków pomocowych w WUP w Warszawie podjęto szereg działań organizacyjnych i logistycznych, co w istotny sposób przyczyniło się do utrzymania poziomu zatrudnienia w województwie mazowieckim. W okresie od 1 kwietnia 2020 do 30 listopada

2021 r. WUP w Warszawie rozpatrzył pozytywnie ponad 22 tys. wniosków przedsiębiorców obejmując wsparciem finansowym prawie 850 tys. pracowników na łączną kwotę ok. 3,7 mld zł, co stanowi ¼ pomocy udzielonej w skali całego kraju. Pierwotne założenia procedur i rozwiązań służących stabilizacji sytuacji gospodarczej zostały zweryfikowane przez przebieg i rozmiar pandemii. Wsparcie udzielane przez WUP-y było systematycznie wydłużane, ostatnie formy pomocy w województwie mazowieckim były udzielane do 30 listopada 2021 roku.

Zadania wynikające z ustawy COVID-19 wciąż są realizowane przez WUP w Warszawie. Obecnie trwa intensywny proces dwuetapowego rozliczania udzielonego wsparcia w ramach ustawy COVID-19 i kontroli beneficjentów. Równolegle urząd prowadzi postępowania windykacyjne wobec przedsiębiorców, w stosunku do których stwierdzono brak złożenia rozliczenia, wykorzystania pomocy niezgodnie z przeznaczeniem, pobrania środków nienależnie, jak również niedokonania zwrotu niewykorzystanych świadczeń. W tym celu WUP w Warszawie prowadzi m.in. postępowania administracyjne kończące się wydaniem decyzji administracyjnych o zwrocie środków (w ramach art. 15gg ustawy), jak również czynności cywilno-prawne w zakresie przygotowania i złożenia pozwów w sprawie zwrotu całości lub części wypłaconego dofinansowania (w ramach art. 15g i 15gga ww. ustawy). Dochodzenie wypłaconych świadczeń prowadzone jest również w ramach postępowań upadłościowych w stosunku do przedsiębiorców i osób fizycznych, które ogłosiły upadłość. Poza tym rozpatrywane są również wnioski dłużników o przyznanie ulgi w postaci umorzenia należności lub rozłożenia na raty.

Zgodnie z danymi z 30.11.2023 r. rozliczono końcowo prawie 45% wniosków, z czego 13% zostało przekazanych do windykacji w zależności od formy otrzymanego wsparcia w postępowaniach administracyjnych lub cywilnych. Stopień zaawansowania czynności związanych z wydawaniem decyzji zwrotowych oraz składaniem pozwów cywilnych już dziś pozwala stwierdzić, że rozpoczęte działania stanowią zaledwie początek procedury odzyskiwania środków. Windykacja należności Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w zakresie zarówno procedury cywilnej, jak i administracyjnej, będzie toczyć się w stosunku do znacznej liczby przedsiębiorców i stanowić zadanie wieloletnie.

Bazując na dotychczasowych doświadczeniach w obszarze dochodzenia należności z tytułu roszczeń pracowniczych, mamy świadomość czasochłonności i kosztochłonności prowadzonych postępowań.

Podstawowym problemem w realizacji zadania powierzonego dyrektorowi WUP w Warszawie jest brak zapewnienia przez dysponenta Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wystarczających środków na koszty obsługi prowadzonych postępowań do końca roku 2023 r. oraz brak tych środków na 2024 rok i kolejne lata związane z windykacją tych należności.

Wielokrotnie zarówno dyrektor WUP w Warszawie, jak i Konwent Dyrektorów WUP zwracali się z postulatem zapewnienia adekwatnego finansowania uzależnionego od rzeczywiście ponoszonych kosztów, uwzględniających specyfikę regionalnego rynku pracy. Dysponent Funduszu, powołując się na przepisy obowiązującej ustawy COVID-19 (w art. 31a ust. 4 ustawy) każdorazowo wskazywał, że limit na koszty obsługi, wynosi do 0,5% kwoty przekazanej przez Dysponenta FGŚP na wypłatę świadczeń i nie może być przekroczony. Dysponent nie planuje podjęcia działań zmian legislacyjnych w zakresie finansowania zadań realizowanych przez wojewódzkie urzędy pracy w oparciu o ustawę COVID-19. Należy zwrócić uwagę, że tylko nieliczne WUP-y w Polsce mają wysoki stopień rozliczonych wniosków, a większość WUP-ów boryka się z podobnymi problemami jak WUP w Warszawie.

Od momentu uruchomienia wsparcia WUP w Warszawie sygnalizował, że realizacja tak ogromnego zadania generuje znaczne koszty zarówno w wymiarze osobowym, jak i administracyjnym, a obowiązujące rozwiązania nie zabezpieczają finansowania realizacji tych zadań w całej perspektywie przewidzianej ustawą COVID-19. Określone pierwotnie limity na obsługę przez WUP ww. zadania okazały się być niewystarczające, zostały bowiem już wykorzystane w bieżącym roku, a bez wsparcia środków Samorządu Województwa Mazowieckiego jego realizacja byłaby niemożliwa.

Równie istotne dla rzetelnego, zgodnego z przepisami o finansach publicznych zakończenia rozliczeń jest wydłużenie terminu na realizację tego procesu, stosownie do liczby wniosków pozostających do rozliczenia (umożliwienie kontynuacji zadań po roku 2024, co w odniesieniu do indywidualnego wniosku oznacza weryfikację końcową w okresie dłuższym niż 3 lata od dnia upływu terminu do złożenia rozliczenia przez przedsiębiorcę). Z perspektywy czasu, bogatsi o doświadczenie powinniśmy zadbać o sprawne doprowadzenie procedur do końca, z pełnym uwzględnieniem niezbędnych nakładów finansowych, jak i odpowiednich ram czasowych.

Doraźny Zespół roboczy ds. monitorowania skutków społeczno-gospodarczych pandemii SARS-CoV-2 na terenie województwa mazowieckiego apeluje o zabezpieczenie środków finansowych umożliwiających WUP efektywną realizację przypisanych zadań, w szczególności w zakresie rozpoczętych i zaawansowanych już w skali kraju czynności związanych z windykacją należności Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, wynikających z rozliczania wniosków z Tarczy antykryzysowej. Wyasygnowanie stosownych środków z budżetu centralnego stanowi element niezbędny dla powodzenia, skutecznego i terminowego zakończenia przez WUP tego wieloetapowego zadania. Być może jednym ze źródeł mogłyby być środki pochodzące ze zwrotów i windykacji przedmiotowej pomocy.

Mając na uwadze powyższe doraźny Zespół roboczy ds. monitorowania skutków społeczno-gospodarczych pandemii SARS-CoV-2 na terenie województwa mazowieckiego dostrzega potrzebę postulowania wprowadzenia niezbędnych zmian legislacyjnych umożliwiających sfinansowanie kosztów ww. zadania (tj. m. in. rozważenie zwiększenia limitu na obsługę przez WUP ww. zadania, zwiększenia limitu wydatków środków na wynagrodzenia pracownicze wraz z pochodnymi oraz koszty obsługi na wydatki rzeczowe w planie finansowym FGŚP na kolejne lata), wydłużenia terminu jego realizacji, konstruktywny dialog w tym zakresie.

W związku z powyższym, doraźny Zespół roboczy ds. monitorowania skutków społeczno-gospodarczych pandemii SARS-CoV-2 na terenie województwa mazowieckiego działający w ramach Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim rekomenduje Wojewódzkiej Radzie Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim przyjęcie stanowiska i następnie skierowanie go do rozpatrzenia Ministrze Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Przewodniczący

doraźnego Zespołu roboczego

ds. monitorowania skutków społeczno-gospodarczych

pandemii SARS-CoV-2 na terenie województwa mazowieckiego

Robert Zieliński